

SÄLJANDE BILDMAGI

Med fotografer och specialister på CGI, retusch och 3D samlade under ett och samma tak levererar produktionsbyrån Bsmart bildjobb för alla behov. Man kallar sig en kreativ partner och deltar ofta i hela processen, från idé till färdig bild. TEXT: ALICE LEWY FOTO: MAGNUS FRÖDERBERG

Ett tjugotal personer rör sig i lokalen. Stämningen är koncentrerad, samtalen lågmälda och tempot lugnt men effektivt. Belysningen är dämpad och ur högtalarna tonar mjuk discohouse. Mitt i rummet provas just nu kameraåkningar framför två miljöer som byggs upp som stilleben i svart och vitt. Några meter därifrån fotograferas ett annat stilleben, upprigt på ett bord och med objekt i toner av cerise och magenta. Bakom det, på golvet, står ett fjärde stilleben i orange.

Porslinsdobermann i naturlig storlek

Vi är på plats hos Bsmart i Stockholm, en kreativ produktionsbyrå specialiserad på foto, CGI (computer-generated imagery), retusch och motion (animering och film). Det som just nu pågår är produktion av en reklamkampanj för en ny köpsajt som

Bsmart gör tillsammans med reklam- och designbyrå Morris Pinewood Stockholm och filmbolaget Snak Film. Kampanjen, som ska gå i ett tiotal länder samtidigt, innefattar en reklamfilm för tv och annonser för tidningar.

Allt görs i den större av Bsmarts fem fotostudier, som tar upp nästan hela entréplanet i det gårdshus där företaget har sin verksamhet.

Det kreativa konceptet för kampanjen har tagits fram av Morris Pinewood Stockholm i samarbete med Bsmart. Idén för filmen och bilderna utgår från några olika »universum« med teman som »resa«, »mat«, »spa«, »sport«, »hem« och »mode«. Kring dessa har man byggt fyra stilleben bestående av objekt och prylar i en och samma färgton. Bland prylarna finns allt från parasoll, parfymflaskor och fågelburar till en nybakad prinsesstårta och en porslinsdobermann i naturlig storlek. Rekvir-

sitan har plockats ihop av dekoratörerna på Dekoform, som också finns på plats i studion med tejp, lim, fiskelina och sprayburkar i högsta hugg.

På ett bord står frukostmackor, kaffe, juice och snacks uppdukade. I soffan intill ligger whippetvalpen Alice trumpet parkerad, med strikta förhållningsorder från husse, Morris Pinewoods creative director (cd) Mattias Frodlund, att hålla sig just här.

Då och då tittar andra medarbetare från Bsmart förbi från kontoret en trappa upp, för att se hur arbetet går.

Jobbet att fotografera alla stilleben görs av Bsmarts fotograf Hans Carlén, som sedan kommer att lämna bilderna vidare till retuschören Erik Hemmingson. Just nu är det magenta-stillebenet som fotograferas. Hans använder en av Bsmarts värsting-kameror, en Sinar P3 med H86-bakstycke.

♦ **Tätt samarbete.** Fotografen Hans Carlén arbetar i tätt samarbete med två personer från reklambyrån. Sinarkameran styrs från datorn. Som belysning används filmlampor som reflekteras i taket. Normalt används blixtrar, men denna gång arbetar Hans parallellt med en filmteam. Trots att allt ska retuscheras är det viktigt att vara noga med detaljerna.

Kameran är kopplad till en dator som står intill. Hans exponerar med hjälp av datorns tangentbord varefter bilden dyker upp på skärmen. Exponeringstiden ligger på runt fyra sekunder. Bland objekten i stillebenet finns ett tänt lysrör.

– Jag tar flera exponeringsvarianter så får vi se hur de blir i efterbehandlingen, säger Hans. Att fotografera många objekt i samma färg på det här sättet visar sig faktiskt vara betydligt lättare än jag trodde.

Fotoutrustning och programvara är inget man snålar på hos Bsmart. Vad som behövs och ska köpas in avgörs till större delen av fotograferna själva.

– Vi har en stor utrustningsbank men har

också specialgrejer ibland, sådant som är riktigt dyrt och som vi använder väldigt sällan. Då lönar det sig inte att köpa, säger Hans.

Det senaste inköpet som gjordes var en Sinar 86 H, en kamera i prisklassen 250 000 kronor. Plus moms.

– Den används för jobb som kräver extremt hög kvalitet och upplösning, säger Hans. På frågan om han och de andra fotograferna har favoritkameror de oftast använder svarar Hans att det i första hand avgörs av arbetsmetod och vad tillfället kräver.

– Men det är väldigt individuellt. Sedan, när man hållit på ett tag, är det här med märken inte så intressant längre. Viktigare är att man får bra service när något händer och att man

har en bra relation med folket som arbetar med grejerna, säger han.

Ibland bara en kameraoperatör

När Bsmart fick uppdraget var "brieften" att förklara köptjänsten och komma med idéer för hur man bäst kunde göra det. Man presenterade två förslag, ett med film och foto och ett med 3D. Valet föll på film och foto.

Jobbet har föregåtts av flera möten mellan Bsmart, reklambyrå och filmteamet. Med på mötena har förutom Hans Carlén varit Bsmarts producent Akram Janzi och assistent Axel Engström. Alla har varit delaktiga i idéarbetet, något som går igen i många av de projekt Bsmart är inblandade i. **Forts...**

– Det arbetssättet är både roligt och ger hög kvalitet på jobbet, säger Hans Carlén. Det händer också att byråerna kommer med färdiga skisser där jag som fotograf blir mer av en »avbildare« som verkställer. Och det kan vara helt okej också, till och med ganska skönt ibland. Vi plåtar ju varje dag här och kanske inte kan lägga vår kreativa själ i varenda burk som ska fotograferas.

Hans Carlén är en av fem fotografer som är anställda på heltid hos Bsmart. Under hans fem år här har projekten blivit allt mer omfattande och med allt fler personer inblandade. Det ställer nya krav på honom som fotograf.

– Det är den nya tidens sätt att jobba, det kommer du inte ifrån. Förutom att kunna ditt

FAKTA

CGI, RETUSCH OCH FOTOGRAFISK 3D

CGI. Står för computer-generated imagery och är egentligen ett övergripande namn på datorbaserad bildbehandling. Begreppet brukar ändå användas vid sidan av de mer specifika benämningarna retusch och 3D. Här är Photoshop det dominerande verktyget.

Retusch. Med retusch menas större förändringar och manipulering av bilden utöver grundläggande bildbehandling. Det kan vara att flytta, lägga till eller ta bort element i bilden, göra montage och förändra utseendet på hud och kroppar i mode- och skönhetsbilder.

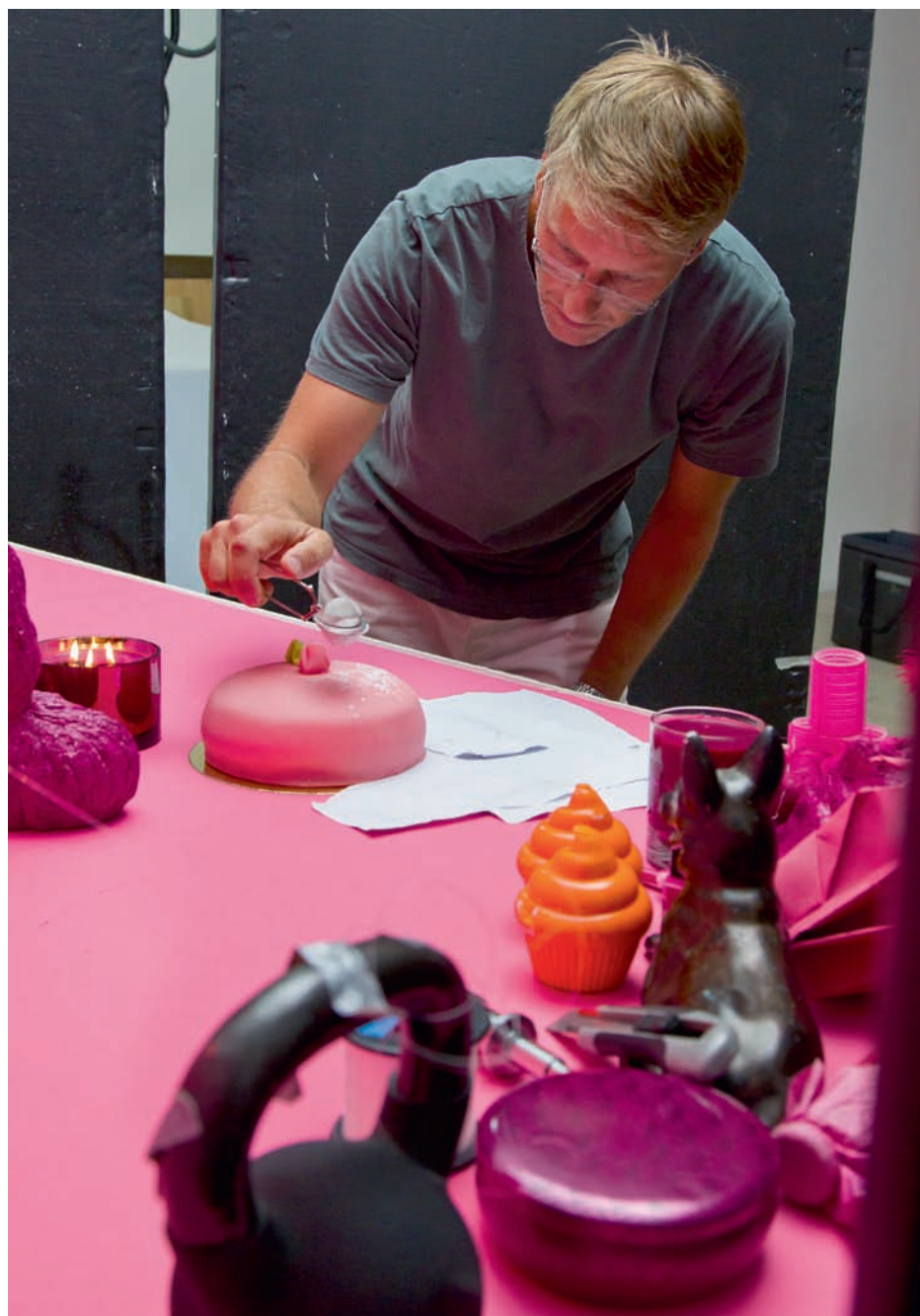
Fotografisk 3D. Innebär att bilderna skapas och modelleras från grunden i datorn, med hjälp av specialprogram som till exempel Cinema 4D. Med fotografierna i huset som är med i 3D-arbetet blir bilderna just fotografiska, med rätt ljus och skuggor.

ämne måste du ha förståelse, referenser och prata samma språk som AD:n. Du måste vara socialt kompetent och kunna känna av situationen. Sedan måste du vara vaken och kunna komma med egna idéer, säger han.

Bsmarts fotografer gör ibland tre till fyra fotograferingar om dagen. Tiden däremellan går åt till att komma ikapp med allt runtomkring.

– Det kan vara studiofix och materialvård, kanske att lämna in en kamera på lagning eller att uppdatera någon programvara, säger Hans.

Hos Bsmart gör man alla slags fotograferingar, från produktstilleben, porträtt och mat i studio till mode, inredning och utomhusjobb på stan eller utomlands. Omkring sjuttio procent av jobben görs på plats i huset.

◆ Efter att ha övningspudrat med florsocker vågar Hans pudra den riktiga tårten. Ett papper skyddar fonden.

Alla fotografer behärskar allt och uppdragen fördelas jämnt vilket innebär att man hjälps åt i det kreativa arbetet.

– Grunden är att alla kan allt. Sedan har man ju sina spetskompetenser inom vissa områden. Det händer också att reklambyråer ber att få jobba med en viss fotograf, för att man kanske gjort det tidigare och vet att personen stämmer, säger Hans.

Som stillebenfotograf är ofta den största utmaningen att avgöra när en bild är klar, menar han.

– Har man en ad (Art Director) med är det lättare, då har ad:n ofta sista ordet. Men plå-

tar man själv kan det ibland vara riktigt svårt.

Idag gör Bsmart sju av tio uppdrag tillsammans med en reklambyrå. När man bestämt om projektet ska innehålla foto, retusch, 3D, filmning, animering eller en kombination av allt hyr man in andra kompetenser om det behövs. Förutom film och animering kan det vara stylist, hår och make-up, dekoratörer eller matstylist.

Bökigt få färgen att se jämn ut

När en fotografering är klar gör fotografen ett preliminärt urval som kollas av mot byrå och slutkund. Därefter går jobbet vidare till den

◆ Åtta personer jobbar med bildbehandling av de fem fotografiernas bilder. Snart kan de bli fler när Bsmart satsar på animering.

person som ska göra efterbehandlingen. I fallet med köpsajten, till Bsmarts retuschör Erik Hemmingson.

– Hans och jag satte oss och gick igenom bilderna. Han beskrev kundens önskemål, både övergripande och i detalj; till exempel vissa element i bilderna som behövde flyttas eller tas bort, säger Erik Hemmingson.

Dialogen mellan fotograf och retuschör pågår genom hela projektet. Mycket tid kan sparas genom det och onödigt arbete undvikas för båda. Inför en fotografering kan det handla om att fotografen frågar vilka specialdelar retuschören kommer att behöva i bilderna, så ibland är det retuschören som håller i taktspinnen från start.

– Omvänt, om jag kommit igång med arbetet och ser att något fattas, kan jag be om specifika kompletteringar. Kanske på en detalj eller struktur som jag ser inte funkar. Eller be om en annan exponering om det kanske brunnit i det vita någonstans. Det är väldigt vanligt att vi jobbar så just i produktstilleben. Sådana bilder är svåra att sätta i ett enda skott och här har retuschen blivit en så vital del av processen, säger Erik.

De fyra bilderna till köpsajten har han

Har man en AD med är det oftast lättare, då har de ofta sista ordet”

jobbat med ungefär i fyra dagar. Här var den största utmaningen att få till strukturerna på de olika objekten.

– En del av grejerna var spraymålade så där var det lite bökigt att få färgen att se jämn ut. Det jobbade jag ganska mycket med. Sedan gällde det att få alla färger att hålla ihop och gå ton i ton utan att det ser kolorerat ut. Det blev också en del pill eftersom det var alla möjliga material med i samma bild, från frigolit till högblanka porslinsytor,

säger Erik, som till hjälp fått färgguider i förväg av reklambyrån.

Annat som ofta återkommer i retuscharbetet är dammprickning. Inte minst gäller det svarta, blanka ytor som på mobiltelefoner och tv-apparater.

Precis som Hans Carlén tycker Erik att variationen i uppdragen är en del av det som gör jobbet på Bsmart så roligt.

– Jag gillar verkligen att jobba med stilleben men skulle nog ruttna rätt fort om jag bara gjorde det hela dagarna. Här får man jobba med allt från människor och hud till elektronikprylar och mat, säger han.

Sedan Erik började på Bsmart för fyra år sedan har uppdragen blivit betydligt mer avancerade.

– Både den konstnärliga och den kreativa ribban har höjts. Det gäller såklart 3D, som kommit starkt de senaste åren, men också all övrig CGI och retusch, säger han.

Den stora utmaningen är fortfarande att få bilden dit man vill på utsatt tid och med tajt deadline, menar han. I det läget gäller det att veta vad man ska prioritera. En rutinerad retuschör vet i vilken ände hon eller han ska börja och vad som är viktigast. **Fort...**

Så blev bilden

• Bilder till annonskampanjer för Comhem och Pressbyrå.

– Sådant kommer mer erfarenheten. Jag ser ganska snabbt när jag tittar på en bild vad jag behöver börja med för att få den dit jag vill, säger Erik.

Idag är tre av de åtta personer som arbetar på Bsmarts bildavdelning specialiserade på fotografisk 3D och animering. Det är ett område som vuxit snabbt de senaste åren och ett där Bsmart ligger i absolut framkant.

– I grunden är vi alla bildmänniskor med känsla och förståelse för bilden, som kan CGI och retusch. Sedan har några av oss byggt vidare med 3D, säger Erik.

Fotografisk 3D innebär att man skapar bilder från grunden i datorn, från att bygga upp modellen till att sätta rätt materialkänsla och ljussätta på ett liknande sätt som i studion. Det kombineras ofta med foto och retusch. Många av de reklamkampanjer med inslag av 3D som syns i media och på stan den senaste tiden är signerade Bsmart. Bland dem ett jobb för Pressbyrå, med en serie bilder föreställande kaffemuggar i omslingrade twistar med croissantar, chokladkakor, glassar och bananer.

Specialrum med utomhusljus

För arbete med CGI och retusch är Photoshop det helt dominerande programmet. Erik berättar att man på Bsmart inte använder särskilt många insticksprogram utan att Photoshop i sig täcker så gott som alla behov. På 3D-sidan ser det annorlunda ut. Här finns

många konkurrerande program och inget som dominerar marknaden.

– 3D-artisterna här jobbar mest i ett program som heter Cinema 4D och med några separata renderingsmotorer men även med andra program för digital skulptering eller olika simuleringar. En av killarna jobbade med ett helt annat program på sin förra arbetsplats, säger Erik.

Bildbehandlarna på Bsmart arbetar med Mac-datorer och högkvalitetsskärmar från Eizo. Alla använder Wacom-pennor.

Som retuschör får Erik oftast bilderna i tiff-format av fotografen, och ibland som råfiler.

– Det är lite olika. Men som regel exporterar fotograferna filerna bättre än vad jag kan göra och jag litat helt och hållet på dem, säger Erik.

Även till kunden levereras de färdiga bilderna oftast som tiffar, sparade i rgb. Det blir allt vanligare att kunden även vill ha bilderna .psd-sparade som lagerfiler. Många ber också om ett provtryck från Bsmart, att ta med till sitt tryckeri.

Mot slutet av varje projekt kör Bsmart själva ut högkvalitetsutskrift på alla bilder och sätter upp dem för granskning i ett specialrum med ljus motsvarande dagsljus.

– Vi brukar vara några stycken som står och tittar. Där ser man ofta helt andra saker än på skärmen. Sedan kollar »printarna« av mot kunden, säger Erik.

Kommunikationen som fotografen haft med ad:n fortsätter mellan ad och bildbehandlare.

Att ha all kompetens i huset och alltid folk att bolla saker med är en stor tillgång för alla som jobbar på Bsmart, menar Erik.

– Vi är verkligen ett lag här. Det finns en naturlig dialog hela tiden och alltid kollegor som kan ge input. Går man förbi någon för att hämta kaffe så stannar man kanske upp och säger »wow, snyggt! Hur gjorde du det där?« eller »vad händer om du gör så här?«, säger han.

Det gäller både bildbehandlarna, fotograferna och de två grupperna emellan.

– Vi frågar dem och de oss. Håller jag på med en fotografering och det dyker upp något kan jag bara be retuschören komma förbi och titta, säger Hans Carlén. Sedan märker jag själv hur jag kommer mer och mer in i deras tankesätt.

Kan ofta mer än utbildarna

Idag jobbar 21 personer på Bsmart. I huset, som en gång i tiden var stall för hästarna som körde stadens sopor, ryms förutom de två fotostudiorna med tillhörande digitalt labb, omklädningsrum och sminkrum även ett stort öppet kontorsrum, ett ljusrum, kök och två loungers fördelade på de båda våningsplanen.

– Vi har plöjt ner ganska många miljoner i renovering. Det är min stora uppgift här, att se till att alla har det bra. Jag brukar säga att om vi trivs så kommer våra kunder hit och trivs, säger Tomas Lestrup, Bsmarts grundare och vd.

Trivseln och medarbetarnas egen passion för vad de gör får hela tiden ny näring i det kreativa klimatet på Bsmart.

– Vi har ju förmånen att ha många kreativa personer här hela tiden. För att hålla oss uppdaterade ordnar vi även egna workshops och bjuder in kreativa konsulter som visar möjligheterna med nya programvaror. Dilemmat är bara att vi ofta kan mer än utbildarna, ler Tomas.

I fotostudion kämpar teamet från Snask Film vidare med sina kameraåkningar. Den delvis hyrda utrustningen ska lämnas tillbaka tidigt morgon därpå och det som började som ett skämt om att man skulle få tillbringa natten »on set« börjar illavarslande mycket likna det mest troliga scenariot.

Intill börjar Hans Carlén bli klar med det sista av de fyra stilleben som skulle fotograferas. En cerisesprayad fågelbur har kommit på plats tillsammans med stillebenets sista pusselbit, en prinsesstårtan klädd i rosa marsipan som just levererats från konditoriet. Lite florsocker testpudras på ett papper och sedan på tårtan innan den förevigas tillsammans med de andra föremålen. **Slut**

Läs mer Se fler av Bsmarts bilder på fotosidan.se/magasin